

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

ФІЛОСОФІЯ НАУКИ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до самостійної роботи
з навчальної дисципліни
підготовки докторів філософії
усіх спеціальностей

2016 рік

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО:

кафедрою філософії та політології протокол № 11 від 08.04.2016 р.

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Самостійна робота здобувача (СРЗ) – це форма організації навчального процесу, за якої заплановані завдання виконуються здобувачем самостійно під методичним керівництвом викладача.

Метою самостійної роботи здобувача в межах навчальної дисципліни «Філософія науки» є засвоєння в повному обсязі навчальної програми та формування у здобувачів загальних і професійних компетентностей, які відіграють суттєву роль у становленні майбутнього доктора філософії.

Навчальний час, відведений для самостійної роботи здобувачів очної форми навчання, визначається навчальним планом і становить 75 % (112 години) від загального обсягу навчального часу на вивчення дисципліни (150 годин).

У ході самостійної роботи здобувач має перетворитися на активного учасника навчального процесу, навчитися свідомо ставитися до оволодіння теоретичними і практичними знаннями, вільно орієнтуватися в інформаційному просторі, нести індивідуальну відповідальність за якість власної освітньо-наукової діяльності.

СРЗ в межах навчальної дисципліни «Філософія науки» включає:

опрацювання лекційного матеріалу;

опрацювання та вивчення рекомендованої літератури, основних термінів та понять за темами дисципліни;

поглиблене опрацювання окремих лекційних тем або питань;

пошук (підбір) та огляд літературних джерел за заданою проблематикою дисципліни;

контрольну перевірку здобувачами особистих знань за запитаннями для самодіагностики;

підготовку до контрольних робіт та інших форм поточного контролю;

систематизацію вивченого матеріалу з метою підготовки до семестрових екзаменів.

2. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Завдання самостійної роботи, які передбачені навчальним планом і програмою навчальної дисципліни для засвоєння теоретичних знань і практичних навичок, наведені в табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Завдання для самостійної роботи здобувачів та форми її контролю

№ з/п	Компетентності, які забезпечуються	Назва теми	Завдання для самостійної роботи	Кількість годин	Форми контролю СРЗ	Література
Змістовий модуль І. Наука як феномен культури.						
1.	здатність до парадигмального розрізнення, дискурсивного відтворення та оцінки сучасних наукових досягнень, в тому числі в міждисциплінарних областях; здатність здійснювати комплексні дослідження на основі холістичного наукового світогляду та продукувати оригінальні теоретичні конструкції, концептуалізації, гіпотези і дослідницькі проблеми.	Тема 1. Наука в житті сучасної цивілізації	Роль науки в сучасній освітій формуванні особистості. Функції науки в житті суспільства (наука як світогляд, як продуктивна і соціальна сила)	14	Доповідь, есе	Основна: [1-2]. Додаткова: [8,10,14]
2.	здатність до парадигмального розрізнення, дискурсивного відтворення та оцінки сучасних наукових досягнень, в тому числі в міждисциплінарних	Тема 2. Генезис і еволюція науки	Дві стратегії породження знань: узагальнення практичного досвіду і конструювання теоретичних моделей. Соціокультурні	14	Доповідь, есе	Основна: [1,3]. Додаткова: [6,13,17]

№ з/п	Компетентності, які забезпечуються	Назва теми	Завдання для самостійної роботи	Кількість годин	Форми контролю СРЗ	Література
	их областях;		передумови виникнення науки. Загальний огляд історії науки.			
3.	здатність до парадигмального розрізнення, дискурсивного відтворення та оцінки сучасних наукових досягнень, в тому числі в міждисциплінарних областях;	Тема 3. Наука як соціальний інститут	Наукові співтовариства та їх історичні типи: республіка вчених (XVII–XVIII ст.) наукові співтовариства епохи дисциплінарно організованої науки (XIX–XX ст.) Комп'ютеризація науки та її соціальні наслідки. Наука і економіка, наука і влада.	14	Доповідь, есе, наукова розвідка або реферат	Основна: [1,3]. Додаткова: [6,13,17]]
4.	здатність до парадигмального розрізнення, дискурсивного відтворення та оцінки сучасних наукових досягнень, в тому числі в міждисциплінарних областях	Тема 4. Соціальна детермінація соціально-економічного і технологічного знання	Пояснення і розуміння в соціології та економічній науках, Інформаційні технології та інформаційна культура. Концепція трансгуманізму і еволюційне майбутнє людини.	14	есе, наукова розвідка або реферат	[1,3]. Додаткова: [6,13,17]
Разом за змістовим модулем I				56		
Змістовий модуль II. Логіко-методологічна структура науки						
5.	здатність здійснювати комплексні дослідження на основі холістичного	Тема 5. Логіка і методологія науки	Ідеали і норми дослідження та їх соціокультурна розмірність. Наукова	14	есе, наукова розвідка або реферат	Основна: [1-3]. Додаткова: [4-7]

№ з/п	Компетентності, які забезпечуються	Назва теми	Завдання для самостійної роботи	Кількість годин	Форми контролю СРЗ	Література
	наукового світогляду та продукувати оригінальні теоретичні конструкції, концептуалізації, гіпотези і дослідницькі проблеми.		картина світу, її функції: картина світу як онтологія, як форма систематизації знання, як дослідницька програма.			
6.	здатність до парадигмального розрізнення, дискурсивного відтворення та здійснювати комплексні дослідження на основі холистичного наукового світогляду та продукувати оригінальні теоретичні конструкції, концептуалізації, гіпотези і дослідницькі проблеми.	Тема 6. Гносеологія і епістемологія	Динаміка зростання наукового знання. Типи наукової раціональності - класична, некласична, постнекласична.	14	есе, або реферат	Основна: [1,2]. Додаткова: [4,5,12,17]
7.	здатність здійснювати комплексні дослідження на основі холистичного наукового світогляду та продукувати оригінальні теоретичні конструкції, концептуалізації, гіпотези і дослідницькі проблеми.	Тема 7. Онтологія науки	Роль нелінійної динаміки і синергетики щодо розвитку сучасних уявлень про системи, що історично розвиваються. Глобальний еволюціонізм як синтез еволюційного і системного підходів.	14	есе, наукова розвідка або реферат	Основна: [1,2]. Додаткова: [4-8,12,17]
8.	здатність здійснювати	Тема 8. Особливості	Проблема науки і	14	есе, наукова розвідка або	Основна: [1,2].

№ з/п	Компетентності, які забезпечуються	Назва теми	Завдання для самостійної роботи	Кількість годин	Форми контролю СРЗ	Література
	комплексні дослідження на основі холістичного наукового світогляду та продукувати оригінальні теоретичні конструкції, концептуалізації, гіпотези і дослідницькі проблеми.	сучасного етапу розвитку науки	технології як джерела екзистенціального ризику. Постнекласична наука і світоглядні настанови техногенної цивілізації. Включення соціальних цінностей до відбору стратегій дослідницької діяльності.		реферат	Додаткова: [4,7,12,18]
Разом за змістовим модулем II				56		
Разом з навчальної дисципліни				112		

3. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ УСПІШНОСТІ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Виконання кожного завдання для самостійної роботи оцінюється відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	не зараховано
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно	
1 – 34	F		

Розподіл балів за виконання завдань для самостійної роботи у межах тем змістових модулів навчальної дисципліни наведено в табл. 3.2.

Таблиця 3.2

Розподіл балів за завданнями та змістовними модулями

Завдання для самостійної роботи	Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2				Сума балів
	ЗСР1	ЗСР2	ЗСР3	ЗСР4	ЗСР5	ЗСР6	ЗСР7	ЗСР8	40
Максимальна кількість балів	3	3	3	3	3	3	2	12	32

ЗСР– завдання для самостійної роботи здобувача.

Доповідь або захист (результатів розвідки, реферату або есе) з питання за темою семінару оцінюється у 3 бали. Здобувач повинен виконати та захистити протягом першого курсу наукову розвідку (є ознаки наукової новизни, коефіцієнт 3) або реферат за темою (ознак наукової новизни не має, коефіцієнт 1,5) та есе (своє розуміння питання, коефіцієнт 1)

Оцінки за цією шкалою заносяться до відомостей обліку успішності та іншої академічної документації.

4. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

4.1. Основна

1. Білецький І. П., Кузь О.М., Чешко В.Ф. Філософія науки. Навчальний посібник / І. П.Білецький, О.М.Кузь, В.Ф. Чешко Харків: Вид. ХНЕУ, 2005 р. – 128 с.

2. Введение в философию: Учеб. пособие для вузов / Авт. колл.: Фролов И. Т. и др. ; [3-е изд., перераб. и доп.]. – М. : Республика, 2003. – 623 с.

3. История философии: Запад – Россия – Восток. Книга первая Философия древности и Средневековья: Учебник для вузов / Под ред. Н. В. Мотрошиловой. – 2-е изд., испр. и доп. – М. : Академический Проект, 2012. – 435 с. – (Концепции); Книга вторая: Философия XV–XIX вв.: Учебник для вузов / Под ред. Н. В. Мотрошиловой. — 2-е изд., испр. — М. : Академический Проект, 2012. – 485 с. – (Концепции); Книга третья: Философия XIX–XX вв.: Учебник для вузов / Под. ред. Н. В. Мотрошиловой, А. М. Руткевича. – 2-е изд., испр. и доп. – М. : Академический Проект, 2012. – 443 с. – (Концепции); Книга четвертая: Философия XX вв.: Учебник для вузов / Под. ред. Н. В. Мотрошиловой, А. М. Руткевича. – 2-е изд., испр. и доп. – М. : Академический Проект, 2012. – 426 с. – (Концепции).

4.2. Додаткова

4. Поппер К. Логика и рост научного познания / Карл Поппер ; [пер. с англ.]. – М. : Прогресс, 1983. – 606 с.

5. Пролесев С. В. Метафізика влади: [монографія] / С. В. Пролесев. – К.: Наукова думка, 2005. – 324 с.

6. Рассел Б. Человеческое познание: его сфера и границы / Бертран Рассел ; [пер. с англ.] – М. : Терра – Книжный клуб ; Республика, 2000. – 464 с.

7. Рикёр П. Конфликт интерпретаций / Поль Рикер ; [пер. с фр., вступ. ст. и комментарии И. С. Вдовиной]. – М. : Академический Проект, 2008. – 695 с. – (Философские технологии).

8. Современный философский словарь / под общ. ред. В. Е. Кемерова. – [3-е изд., испр. и доп.]. – М. : Академический проект, 2004. – 864 с.

9. Спиноза Б. Богословско-политический трактат / Б. Спиноза ; пер. с лат. М. Лопаткина. – Минск : Литература, 1998. – 527 с. – («Классическая философская мысль»).

10. Степин В. С. История и философия науки : Учебник для аспирантов и соискателей ученой степени кандидата наук / В. С. Степин. – М. : Академический Проект, 2011. – 423 с.

11. Фуко М. Герменевтика субъекта. Курс лекций, прочитанных в Колледже де Франс в 1981–1982 гг. / М. Фуко ; [пер. с фр.]. – СПб. : Наука, 2007. – 677 с.

12. Фукуяма Ф. Наше постчеловеческое будущее: Последствия биотехнологической революции / Ф. Фукуяма ; пер. з англ. – М. : АСТ; ЛЮКС, 2004. – 349 с.

13. Хабермас Ю. Проблема легитимации позднего капитализма / Юрген Хабермас ; [пер. с нем. Л. В. Воропай, общ. ред. и вступ. ст. О. В. Кильдюшова]. – М. : Праксис, 2010. – 264 с. – (Образ общества).

14. Хабермас Ю. Философский дискурс о модерне / Ю. Хабермас ; пер. с нем. – М. : Весь Мир, 2003. – 416 с.

15. Хайдеггер М. Бытие и время / Мартин Хайдеггер ; [пер. с нем. В. В. Бибихина]. – М. : Ad marginem, 1997. – 452 с.

16. Хофмайстер Х. Что значит мыслить философски / [пер. с нем. ; отв. ред. А. Б. Рукавишников, Д. Н. Разеев]. – СПб. : Изд-во С.-Петербур. ун-та, 2006. – 448 с.

17. Чешко В. Ф. Стабильная адаптивная стратегия Homo sapiens. Биополитические альтернативы. Проблема Бога : [монография]. – Харьков : ИД «ИНЖЭК», 2012. – 596 с.

18. Шюц А. Методология социальных наук // Шюц. А. Избранное: Мир, светящийся смыслом / А. Шюц ; пер. с англ. и нем. – М. : РОССПЭН, 2004. –

1056 с.

4.3. Ресурси Інтернет

Бібліотека ім. В. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nbu.gov.ua>.

Інститут філософії ім. Г. Сковороди [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.filosof.com.ua>.

Найвидатніші філософи світу та України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://philsci.univ.kiev.ua/biblio/dict.html>.

Справочные материалы, учебники, хрестоматии, энциклопедии [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.philosophy.ru/edu/ref/ref.html>.

Тексты Философия XX–XXI вв. [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://www.oba.wallst.ru/library/tema/sc/filos/for/xx_age.htm.

Философия без границ [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://platonanet.org.ua>.